

Het vliegveld Waalhaven

door NANNIE VAN WEHL.

DAT is het Rotterdamsche vliegveld en daar ga ik van vertellen, omdat ik een Rotterdamsche ben — trotsch op mijn stad, trotsch op het prachtige vliegveld, dat heel wijd is onder den wijden hemel en fluweelgroen in de lentezon.

Het vliegveld Waalhaven is één der Nederlandsche vliegvelden. Snel is hun aantal toegenomen.

In ruim tien jaar tijd is er nu: Schiphol bij Amsterdam, Soesterberg, waar de militairen vliegen, Arnhem, Eelde, Twente, (bij Hengelo) Venlo, Eindhoven, Gilze-Rijen, Noord-Brabant, Vlissingen, Haamstede (op Schouwen) en de „Kooy” bij den Helder. En binnen korten tijd zal er een vliegveld Vught (in Noord-Brabant) bijkomen.

De K.L.M., onze energieke en geestdriftige luchtvaartorganisatie: de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij gaat dezen zomer passagiersrondvluchten houden langs de Nederlandsche vliegvelden.

Het vliegveld Waalhaven werd in 1920 aangelegd door de gemeente Rotterdam. Rotterdam toonde zich met die daad zeer vooruitstrevend en modern: Waalhaven is een der eerste *burgerlijke* luchthavens in Europa. Militaire vliegerterreinen ware er toen al vele, door heel Europa heen.

Het landingsterrein meet 900 × 720 meter en staat bekend om de buitengewoon goede kwaliteit van den grond, die met zeer veel deskundige zorg in dien voortreffelijken toestand *gehouden* wordt. Mag de lucht veel beteekenen voor een vliegtuig, de grond beteekent wellicht nog méér — Het moet veilig kunnen landen, niet verzakken in te drassige grond, geen hindernissen ontmoeten, die het van de landingswielen kunnen werpen. Het moet veilig kunnen stijgen, makkelijk weg kunnen komen van den vlakken, veerkrachtigen bodem. Welk een vernuft, volhardende arbeid, energie en geld het gekost heeft, om van den beruchten drassigen bodem der polders rondom Rotterdam dit vliegveld tot zulk een volmaaktheid van bodemgeschiktheid te brengen en te houden, laat zich begrijpen.

Op het vliegveld staan vier loodsen oftewel hangars, die samen een oppervlakte hebben van 4000 vierkante meter en waarin de grootste vliegtuigen onderdak kunnen vinden. Een vriendin nam mij in haar auto mee naar het vliegveld. Dat is nog altijd maar de snelste manier, al hebben we over onze terugreis toch wel heel lang gedaan, zoo vol was het op de Maasbruggen.

Overigens zijn er verbindingen genoeg. Met de autobus van de K.L.M., die je op den Coolsingel

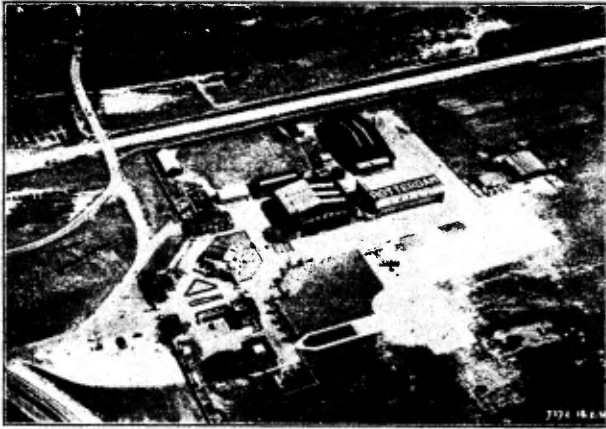
kunt vinden — met tram, wagenveer, bus; met tram en Spido, die kwieke havendienst; met een autobus, die van de Markt rijdt naar Poortugaal en je onderweg aan het vliegveld afzet. Doch hoe je 't uitpikt, 't blijft een heele reis en dat is weleens jammer, als je zoo heel erg verlangt naar de wijdte van het vliegveld de zon over het korte gras, en naar het altijd boeiende schouwspel van het aankomen en weer vertrekken der vliegtuigen. Deze zomer kan dat een feest worden! Zoo langzamerhand heeft de Rotterdamsche luchthaven rechtstreeksche luchtverbinding gekregen met meer dan vijftig steden. Dan gaan de menschen steeds meer voor hun plezier vliegen, zoo maar eens een passagiersvlucht boven de stad, het duurt een kwartier, maar 't kost je vier gulden — daar kun je toch de wereld niet voor òm. En het sportvliegen neemt steeds toe. Doch daarover straks meer.

De K.L.M. heeft bekend laten maken, dat het den heelen zomer door zoo 's avonds tusschen 7 en 8 het allerdrukst zal zijn op Waalhaven. Buitenlandsche steden en oorden waar Rotterdam door de lucht rechtstreeks mee verbonden is, noem ik je: Londen, Antwerpen Brussel, Parijs, Scandinavië, Hamburg, Hannover, Berlijn, Essen, Leipzig, Praag, Het Roergebied, Zuid-Duitschland, Zwitserland.

Hoe lokt daar links in den hoek het aardige restaurant met zijn breede terrassen, waar men onder kleurige parasols het aankomen en vertrekken der reuzevogels gade kan slaan. Een krachtige luidspreker-installatie zorgt er voor dat het publiek volledig op de hoogte wordt gehouden van de uitvoering van den dienst.

Vliegveld Waalhaven.
Hoe lokt daar links in den hoek het aardige restaurant.

Luchtfoto Waalhaven.

Nauwelijks hadden we 't vliegveld betreden, of daar klonk de stem van den Reus: „Dit vliegtuig komt uit Londen en gaat door naar Amsterdam.”

En daar had je de groote vogel en tal van mannen spoedden er zich heen. Om te helpen landen, om te helpen uitstappen, om te lossen en te laden, om douane-formaliteiten te vervullen. En zoo'n restauratie-wagentje, zooals je ook aan de stations ziet, waar, onder glas, de smakelijkste eetwaren liggen en de verleidelijkste dranken ingeschonken staan, reed in den dienenden optocht mee. Er wordt van de reizigers, die verderop moeten, gehoopt, dat ze, om tijd te besparen, in het vliegtuig zullen blijven en niet eens aan willen wippen aan het restaurant, waardoor ze vroeger nogal eens tijdverlies veroorzaakten.

Nu dit rijdende tafeltje-dek-je hen kan verkwikken, wordt er op slechts vijf minuten oponthoud gerekend. Ik heb niet op mijn horloge gekeken, maar al heel gauw reden de wagens vol afgehaalde goederen weg, de manschappen trokken zich terug, het gonzen van de schroef begon. Daar rees het vliegtuig alweer, hooger en hooger, eerst zie je nog de mensen voor de ramen en het landingsapparaat, dat een beetje mal aandoet, net de pooten op wietjes van een speelgoedbeest, en dan wordt de vogel een groote stip . . . een kleine stip . . . weg . . .

Langs het restaurant, waar vele Rotterdammers zich zaten te zonnen, gingen we naar de hangars.

Hangar A, die heele hooge, groote, stond ongeveer vol vliegtuigen. Ik vond het niet prettig, dat het eerste vliegtuig 't welk zich aan me voordeed, een militair vliegtuig was, groot, machtig, met twee dreigende mitrailleurs bewapend. Gauw dacht ik aan wat ik pas nog gelezen had van prachtig menschlievend werk, door vliegtuigen verricht, een boer, die gek van angst voor zeven wolven vluchtte in de Russische wouden en het van zijn vervolgers verloren zou hebben, hebben ze gered door boven hem te blijven tot hij veilig in zijn

dorp was. De wolven vluchtten van angst voor het ronkende gevaarte boven hen.

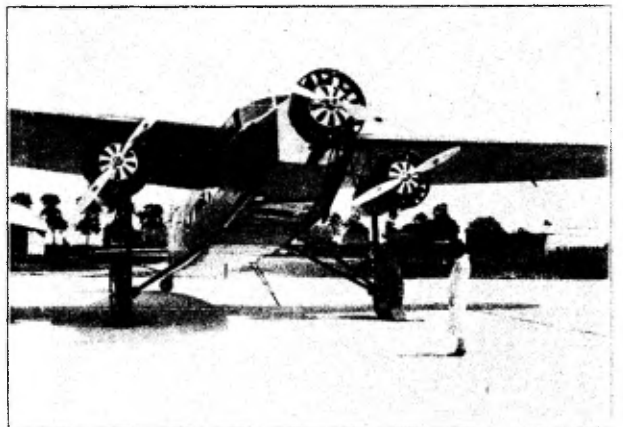
Geneeskundige hulp brengen ze aan zieken, midden in de woestijnen, ze verschaffen voedsel aan stammen, anders door hongersnood bedreigd, ze bestrijden de sprinkhanenplaag, door de zwermen vanuit de lucht aan te vallen met verdelgend gif, ze wierpen voedingsmiddelen per parachute uit, voor inlanders, die tijdens de ramp van de Merapi in 1929 door lavastroomen geheel van de buitenwereld afgesloten waren en dus moesten verhongeren.

Onze begeleider voerde ons verder. En zie, daar kregen we een heel plezierige gewaarwording. Daar stond een Puss-Moth, een vliegtuig van een Engelsch amateur-vlieger, en die brengt het altijd op Waalhaven, als het reparatie noodig heeft! Ook zagen we een vliegtuig van een Amerikaanse amateur, dat klaargemaakt moest worden voor een langen-afstand-vlucht. Het bood ruimte voor acht personen doch zou er slechts twee hebben te vervoeren. Alle overige beschikbare ruimte werd ingericht als tank — om maar zooveel mogelijk benzine te bergen.

Daar heb je een der acht vliegtuigen, die in den zomer op Parijs vliegen. Een Fokker VIIA. Er kunnen acht reizigers mee. Nu bewonderen we een groote Fokker VIII, bestemd voor vijftien passagiers, voor den dienst op Londen.

En daar is een klein Engelsch amateurs vliegtuigje, een Gipsy-Moth. De vleugels kunnen opgeklapt en gevouwen worden zoodat het vliegtuigje bij eventueel vervoer per trein zoo weinig mogelijk plaats inneemt.

In den hoek van de groote hangar staat een curiositeit, een oud en aftandsch fotovliegtuig. Het kan den piloot en den fotograaf bergen en heeft als eenige aanwijzing dat het een fotovliegtuig is: een gat in den bodem met een ruitje. En een hoogtemeter daarbij. Doch, onze geleider voerde ons nu ineens mee naar buiten, waar het nieuwe fotovliegtuig stond. Hoe verzorgd zag dat er uit. De

fotograaf had zijn cabine met het raam in den bodem vóór in het vliegtuig links van den ingang, en rechts van den ingang hing het zware pluche gordijn, dat de donkere kamer afsloot! Met zulk een vliegtuig is de fotograaf meegegaan, die vele der mooie kiekken heeft gemaakt, welke dit vliegnummer tooien.

Nu gaan we de tweede hangar binnen en loopen al dadelijk bewonderend toe op de sierlijke Puss-Moth, elegant als een kleine auto zijn kan, waarmee meneer en mevrouw van der Leeuw onlangs hun prachtige reis dwars door Afrika naar Mombasa en Zanzibar hebben gemaakt. Dit Rotterdamse echtpaar heeft met het vliegtuig getoerd en voor genoeg gereisd, zooals men met een auto kan toeren en voor je genoeg reizen. Ze volbrachten de eerste groote toervlucht der Nederlandsche sportvliegers.

Daarnet schreef ik al dat ik nader op 't sportvliegen terug zou komen. Hier in Rotterdam is een „Nationale Luchtvaart School” gevestigd. Er zijn er nog twee in ons land. Op Schiphol en op 't vliegveld Twente.

Men kan aan de Luchtvaart School al verschillende diploma's halen. Voor sportvliegers bestaat het Sportbrevet of Brevet A. De Rotterdamsche Sportvliegers hebben een club gevormd, de Rott. Aero Club, die naast de hangars op Waalhaven een allergezelligst clubgebouwtje heeft staan, met een eigen terras. In de tweede hangar stonden de sportvliegtuigen, waarmee het vliegen geleerd wordt. Het zijn meest Pandertjes, vliegtuigen, gemaakt door de firma Pander. Ze kosten f 6500. Je ziet, niet veel meer dan een goede auto. Ze hebben plaats voor twee personen.

Tusschen de Pandertjes stond een amateurvliegtuig gemaakt door Koolhoven, een bekend vliegtuigmaker. Dat kan drie personen dragen en kost f 10.000. Er zijn nog niet veel Nederlanders, die een eigen vliegtuig bezitten, de Aeroclub vliegt meest met 'de Pandertjes. Jullie zult het nog beleven, dat men in zijn vliegtuig klimt, zooals men nu in zijn two-seater stapt. De groote vliegorganisaties gaan steeds meerde jeugd betrekken in hun pogingen, het

vliegen populair te maken. Zoo heeft de Deutsche Lufthansa een luchtscheepje gebouwd dat ruimte biedt aan 23 kinderen en een geleider. Het heet de Kindermöwe (meeuw). Er worden voorloopig rondvluchten door het rijk gemaakt met de Berlijnsche jeugd. En als die een flinke beurt heeft gehad, gaat de Kindermöwe naar de verschillende streken van Duitschland om de kinderen daar te laten vliegen.

Op onze Veluwe komt een Zweefvliegschool, met een kamp, waar jongens en meisjes van veertien jaar en ouder opgenomen kunnen worden om het zweefvliegen te leeren. Wie daar meer van weten wil kan een circulaire aanvragen bij de Luchtvaartschool, vliegveld Waalhaven. Zweefvliegen is vliegen zonder motor. Er zijn in ons land al vele zweefvliegclubs.

De derde en vierde hangar hebben we niet bezocht, wij, als belangstellende leeken, hadden nu al zóóveel belangrijks gezien, dat we er heelemaal opgetogen over waren. We wandelden naar het terras van het restaurant, waar we gezellig thee dronken, ons koesterend in het zonnetje.

Ver weg van ons stonden drie vliegtuigen. Ze waren al niet groot, doch leken zoo ver van ons vandaan al heel klein. En toen stonden drie jonge mannen in leeren jekkers, met hooge laarzen aan, op van hun tafel, waar ze thee met cakes hadden genoten, liepen naar de vliegtuigen toe. De afstand werd te groot om de verrichtingen nauwkeurig te zien. Getemperd kwam het gonzen der motoren tot ons. En toen; hup! de een, en hup! nummer twee, en hup! de derde. Al gauw waren het drie stippen in de lucht, achter elkaar. Ze wendden zich naar het Zuiden, weg waren ze. Nu werd het ook onze tijd en de auto voerde ons langs de machtige Waalhaven weg uit de ruimteheerlijkheid en zonneweelde. Hoe behagelijk ik ook zat in de vliegende ruime wagen, hoe snel de wagen ons voortvoerde, toch had ik even het gevoel, dat we ouderwetsch waren.

We verlieten het Vliegveld Waalhaven nog *met een auto!* Neen, dan die drie. Omhoog! omhoog! omhoog!

Uit Brieven van Zonneschijnkinderen.

Brief uit Engeland.

WE zijn nu midden in het laatste schoolkwartaal, we doen veel aan sport en zien vol verlangen uit naar 28 Juni, onze jaarlijksche sportdag. Als we maar een oogenblik voor ons zelf

hebben zijn we aan het oefenen, vooral voor de „cross-country race.” Deze wedloop is het hoofnummer van het programma. We hebben een vrij groote afstand af te leggen en moeten b.v. over